

Co dalej z frankowiczami?

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

- ▶ Ponad jedna trzecia badanych (36%) uważa, że w związku ze wzrostem zadłużenia frankowiczów – na skutek wzrostu wartości franka – powinny zostać wprowadzone przepisy mające na celu pomoc osobom, które zaciągnęły kredyty w szwajcarskiej walucie. Ponad połowa ankietowanych (54%) jest przeciwnego zdania, a co dziesiąty nie ma wyrobionej opinii w tej kwestii (10%). Respondenci opowiadający się za stworzeniem takich regulacji prawnych w większości (58%) uważają, że pomoc powinna obejmować jedynie tych, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej.
- ▶ Ankietowani, zapytani, kto powinien ponosić koszty związane ze zwiększeniem zadłużenia frankowiczów, wynikające ze wzrostu wartości franka wobec złotówki, najczęściej odpowiadają, że kredytobiorcy, którzy zaciągnęli takie kredyty (56%). Niewiele mniejsza grupa badanych (48%) uważa, że powinny je ponosić banki, a relatywnie niewielu – co siódmy (14%), że państwo.
- ▶ Badani uważają, że jeśli banki zmuszone będą do ponoszenia dodatkowych kosztów z tytułu pomocy frankowiczom, to w mniejszym lub większym stopniu przerzucą je na klientów. Co piąty sądzi, że przerzucą je w całości, co drugi – że w większości, a co siódmy – że w niewielkiej części. Jedynie znikomy odsetek ankietowanych (2%) uważa, że do takiego przerzucenia kosztów w ogóle nie dojdzie.
- ▶ Zdaniem większości ankietowanych banki zachęcały swoich klientów do zaciągania kredytów we frankach (61%), niedostatecznie informując ich o ryzyku kursowym z tym związanym (51%). Ponad dwie piąte respondentów (43%) wyraża przekonanie, że banki udzielając kredytów we frankach dopuszczały się wielu nieprawidłowości.

W ciągu ostatnich kilku lat polski złoty stracił wiele na wartości wobec franka szwajcarskiego; tym samym zadłużenie kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyty w tej walucie, w przeliczeniu na złotówki znacząco się zwiększyło. W styczniu ubiegłego roku nastąpił skokowy wzrost wartości szwajcarskiej waluty, m.in. wobec złotego, na skutek decyzji szwajcarskiego banku centralnego dotyczącej uwolnienia kursu franka wobec euro. Wielu posiadaczy kredytów w tej walucie, tzw. frankowiczów, znalazło się w trudnej sytuacji, a w przypadku części z nich wartość mieszkania, na które zaciągnęli kredyt, pomimo spłacania go przez kilka lat, okazała się niższa od aktualnej wartości kredytu w przeliczeniu na złotówki.

W połowie stycznia br. przedstawiony został prezydencki projekt ustawy „o sposobach przywrócenia równości stron niektórych umów kredytu i umów pożyczki”, zapowiadany już w trakcie kampanii wyborczej, przewidujący możliwość przewalutowania kredytu hipotecznego we frankach szwajcarskich po „sprawiedliwym kursie”. Projekt ten został krytycznie zaopiniowany przez Komisję Nadzoru Finansowego, według której „skutki finansowe projektowanej ustawy mogą w efekcie nie tylko zachwiać stabilnością poszczególnych banków, ale również prowadzić do utraty zaufania do systemu bankowego, a w skrajnym scenariuszu spowodować kryzys finansowy”¹. Obecnie Kancelaria Prezydenta przygotowuje zmiany w projekcie ustawy o pomocy frankowiczom, planowane jest też posiedzenie Komitetu Stabilności Finansowej dotyczące tej właśnie problematyki.

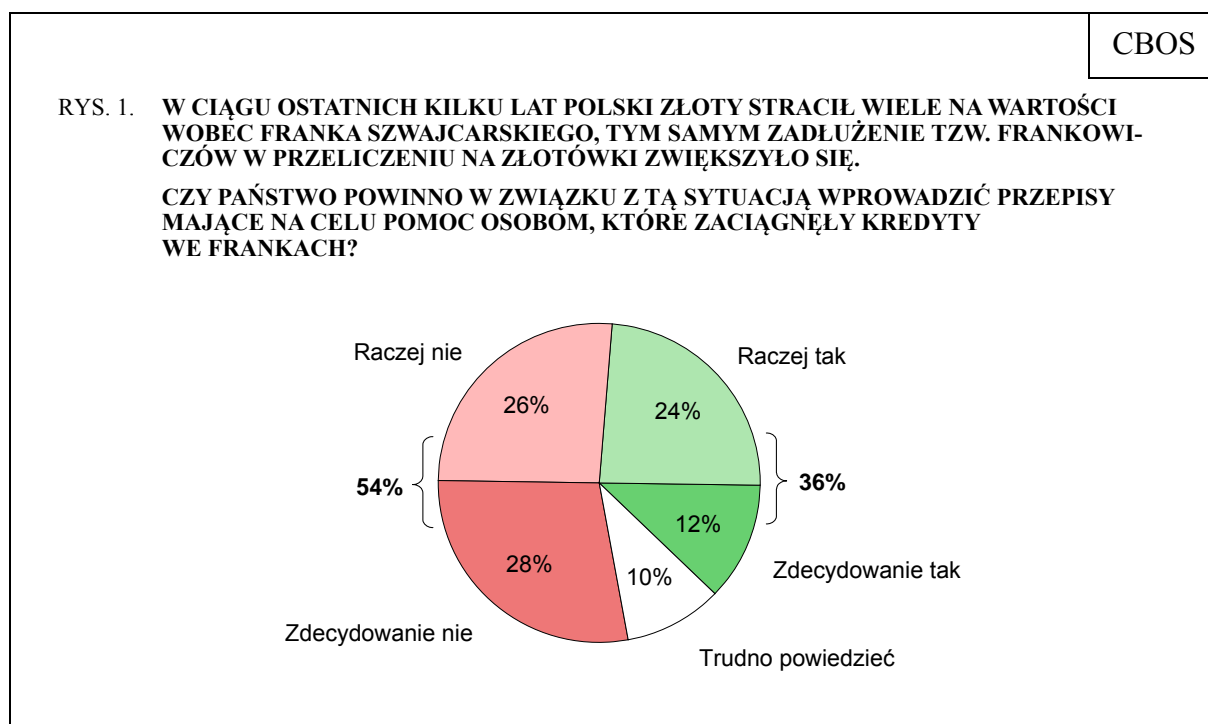
W naszym ostatnim sondażu² zapytaliśmy ankietowanych o opinie na temat sytuacji tej grupy kredytobiorców – czy i w jakim zakresie państwo powinno wprowadzić przepisy mające na celu pomoc frankowiczom, kto powinien ponieść koszty związane ze wzrostem wartości kredytów na skutek wzrostu wartości franka szwajcarskiego oraz jak postrzegana jest w kontekście zaistniałego problemu rola, jaką odegrały banki i sami kredytobiorcy.

¹ Zob. *Informacja o zakresie skutków projektu ustawy o sposobach przywrócenia równości stron niektórych umów kredytu i umów pożyczki. Wpływ na instytucje kredytowe*, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, Warszawa 2016.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (311) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganą komputerowo (CAPI) w dniach 31 marca – 7 kwietnia 2016 roku na liczącej 1104 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

CZY NALEŻY POMAGAĆ FRANKOWICZOM?

Ponad jedna trzecia badanych (36%) uważa, że w związku ze wzrostem zadłużenia frankowiczów powinny zostać wprowadzone przepisy mające na celu pomoc osobom, które zaciągnęły kredyty w szwajcarskiej walucie. Większość ankietowanych (54%) nie widzi jednak takiej potrzeby.

Najczęściej za wprowadzeniem regulacji prawnych mających na celu pomoc frankowiczom opowiadają się badani, których kwestia ta w jakimś stopniu dotyczy. Zdecydowana większość ankietowanych, których gospodarstwa domowe mają do spłacenia kredyty we frankach, oraz co drugi ankietowany, który ma w rodzinie jakiegoś frankowicza, uważa, że takie przepisy powinny powstać. Co interesujące, fakt posiadania w gronie znajomych – poza rodziną – jakiegoś frankowicza nie wpływa istotnie na opinie w tej sprawie.

Poparcie dla wprowadzenia regulacji prawnych mających na celu pomoc frankowiczom maleje wraz ze wzrostem wykształcenia. O ile wśród ankietowanych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym blisko połowa (46%) opowiada się za pomocą dla frankowiczów, o tyle wśród absolwentów wyższych uczelni odsetek ten wynosi 30% (a blisko dwie trzecie wyraża sprzeciw) – tabela aneksowa 1. W pewnej mierze postawy wobec frankowiczów zależne są od sytuacji materialnej ankietowanych, co po części

związane jest z wykształceniem. Badani osiągający niższe dochody na osobę w gospodarstwie domowym częściej są zdania, że państwo powinno wprowadzić przepisy mające na celu pomoc frankowiczom, niż respondenci o wyższych dochodach.

Można również zauważyć, że wyraźnie częściej za wprowadzaniem rozwiązań prawnych mających pomóc frankowiczom opowiadają się kobiety niż mężczyźni (42% wobec 30%), a jak wynika z analiz wielozmiennowych – płeć ma większe znaczenie w grupie badanych gorzej wykształconych (z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym oraz zasadniczym zawodowym), niż średnim i wyższym.

W pewnym stopniu opinie na ten temat różnicuje wiek – najczęściej za wsparciem frankowiczów opowiadają się ankietowani najmłodsi, w wieku 18–24 lata, natomiast sprzeciw wobec takiej pomocy najczęściej wyrażają badani nieco starsi, w wieku 25–34 lata.

Kolejnym istotnym czynnikiem wpływających na postawy wobec frankowiczów są poglądy polityczne. Generalnie, częściej za udzieleniem im pomocy opowiadają się badani identyfikujący się z prawicą, a w potencjalnych elektoratach partyjnych – zwolennicy PiS.

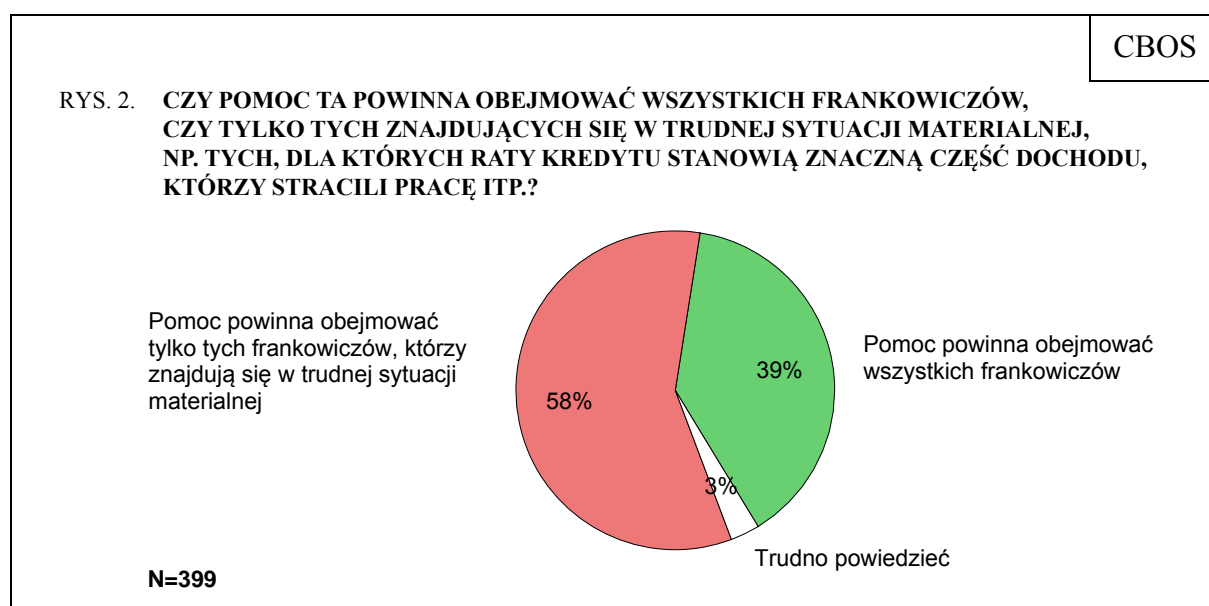
Tabela 1

Elektoraty*	Czy państwo powinno w związku z tą sytuacją wprowadzić przepisy mające na celu pomoc osobom, które zaciągnęły kredyty we frankach?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	45	44	11
Kukiz'15	34	44	22
Nowoczesna	30	69	1
PO	25	68	6
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	41	45	14
Niezamierzający brać udziału w wyborach	35	50	15

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Pewne znaczenie odgrywa w tym kontekście również poziom religijności – badani częściej biorący udział w praktykach religijnych, częściej też uważają, że państwo powinno wprowadzić przepisy zapewniające pomoc dla frankowiczów.

Ponad połowa badanych, zdaniem których należy wprowadzić rozwiązania legislacyjne mające na celu pomoc frankowiczom, uważa, że powinna ona obejmować tylko osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, np. te, dla których raty kredytu stanowią znaczną część ich dochodu, którzy stracili pracę itp. Respondenci, którzy sami mają kredyty we frankach, których rodzina ma takie kredyty bądź którzy znają osobiście jakiegoś frankowicza, najczęściej są zdania, że pomoc ta powinna objąć wszystkich kredytobiorców mających zadłużenie w szwajcarskiej walucie.

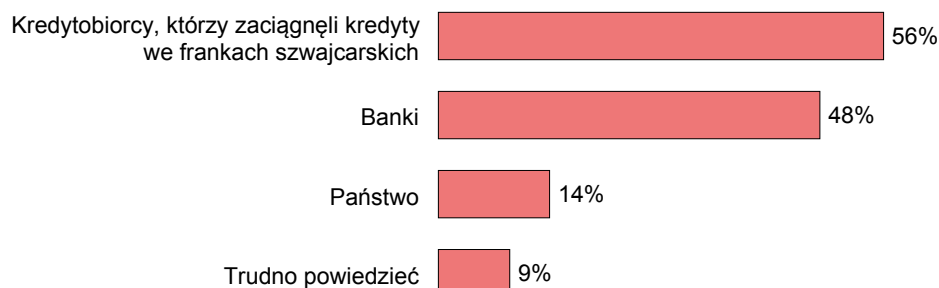

KTO POWINIEN PONIEŚĆ KOSZTY ZWIĄZANE ZE ZWIĘKSZENIEM ZADŁUŻENIA FRANKOWICZÓW?

Interesowało nas również, kto – zdaniem badanych – powinien ponosić koszty związane ze zwiększeniem zadłużenia frankowiczów – kredytobiorcy, banki czy też państwo. Respondenci mogli wskazać dowolną liczbę podmiotów, które powinny finansować ten wzrost zadłużenia.

Polacy najczęściej (56%) są zdania, że koszty związane ze zwiększeniem zadłużenia frankowiczów, wynikające ze wzrostu wartości franka względem złotówki, powinni ponosić kredytobiorcy, którzy zaciągnęli takie kredyty. Niewiele mniejsza grupa badanych (48%) uważa, że tymi kosztami powinny być obarczone banki. Relatywnie niewiele – co siódmy respondent – wyraża przekonanie, że koszty te powinny być finansowane w budżetu państwa.

RYS. 3. KTO, PANA(I) ZDANIEM, POWINIEN PONOSIĆ KOSZTY ZWIĄZANE ZE ZWIĘKSZENIEM ZADŁUŻENIA FRANKOWICZÓW, WYNIKAJĄCE ZE WZROSTU WARTOŚCI FRANKA WZGLĘDEM ŻŁOTÓWKI? MOŻE PAN(I) WSKAZAĆ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ ODPOWIEDŹ.

Procenty nie sumują się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

Odpowiedzi te rozkładają się inaczej wśród ankietowanych, których spłacanie kredytów we frankach mniej lub bardziej dotyczy. Badani, których gospodarstwa domowe spłacają kredyty we frankach, wyraźnie częściej deklarują, że to banki powinny pokrywać te koszty, niż że kredytobiorcy (60% wobec 39%). Podobnie ankietowani, których rodziny spłacają takie kredyty (59% wobec 50%), choć ta przewaga nie jest tak wyraźna jak w przypadku respondentów, których spłacanie kredytów dotyczy osobiście. Warto podkreślić, że badani, których gospodarstwa domowe mają kredyty we frankach, wyraźnie częściej wyrażają przekonanie, iż w kosztach tych powinno uczestniczyć państwo. Postawy osób mających w swoim kręgu znajomych frankowiczów nie są już tak jednoznaczne – badani ci ponadprzeciętnie często wskazują zarówno banki, jak i samych kredytobiorców.

Tabela 2

Kto, Pana(i) zdaniem, powinien ponosić koszty związane ze zwiększeniem zadłużenia frankowiczów, wynikające ze wzrostu wartości franka względem złotówki? Może Pan(i) wskazać więcej niż jedną odpowiedź.	Ogół badanych	Odpowiedzi badanych, których gospodarstwa domowe mają kredyty mieszkaniowe we frankach*	Odpowiedzi badanych, których ktoś z rodziny – poza gospodarstwem domowym – ma kredyt mieszkaniowy we frankach	Odpowiedzi badanych, którzy znają kogoś osobiście – spoza rodziny – kto ma kredyt mieszkaniowy we frankach
	w procentach			
Banki	48	60	59	56
Kredytobiorcy, którzy zaciągnęli kredyty we frankach szwajcarskich	56	39	50	62
Państwo	14	31	15	13
Trudno powiedzieć	9	3	4	3

Procenty nie sumują się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

* Wyniki należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę frankowiczów w próbie

Z analiz różnicowań społeczno-demograficznych wynika ponadto, że badani lepiej wykształceni i bardziej zadowoleni z warunków materialnych gospodarstw domowych częściej wyrażają przekonanie, że to sami frankowicze powinni ponosić koszty związane ze wzrostem ich zadłużenia (zob. tabela aneksowa 3). Mniej więcej dwie trzecie absolwentów wyższych uczelni (69%) oraz badanych o najwyższych dochodach *per capita* (67%) jest zdania, że koszty te powinni ponosić sami kredytobiorcy. Ponadprzeciętnie często pogląd, że banki powinny uczestniczyć w tych kosztach, formułują natomiast respondenci uczestniczący w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (68%), pracownicy sektora publicznego (60%) oraz osoby utożsamiające się z prawicą (57%). W potencjalnych elektoratach partyjnych są to najczęściej zwolennicy PiS (61%).

Tabela 3

Elektoraty*	Kto, Pana(i) zdaniem, powinien ponosić koszty związane ze zwiększeniem zadłużenia frankowiczów, wynikające ze wzrostu wartości franka względem złotówki? Może Pan(i) wskazać więcej niż jedną odpowiedź.			
	Banki	Kredytobiorcy, którzy zaciągnęli kredyty we frankach szwajcarskich	Państwo	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS	61	48	14	10
Kukiz'15	52	55	16	12
Nowoczesna	51	74	14	2
PO	31	69	10	8
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	48	50	13	12
Niezamierzający brać udziału w wyborach	40	50	19	11

Procenty nie sumują się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Opinie dotyczące sposobów finansowania droższych kredytów idą w parze z przekonaniem dotyczącym konieczności wprowadzenia regulacji prawnych dla frankowiczów. Badani uważający, że państwo powinno wprowadzić przepisy zapewniające pomoc frankowiczom, najczęściej są zdania, że to banki powinny ponosić koszty związane ze wzrostem wartości kredytów. Z kolei ankietowani przeciwni wprowadzeniu takich regulacji na ogół sądzą, że koszty te powinni ponosić sami kredytobiorcy. Warto jednocześnie podkreślić, że ci pierwsi relatywnie często są zdania, że w kosztach tych powinno partycypować państwo.

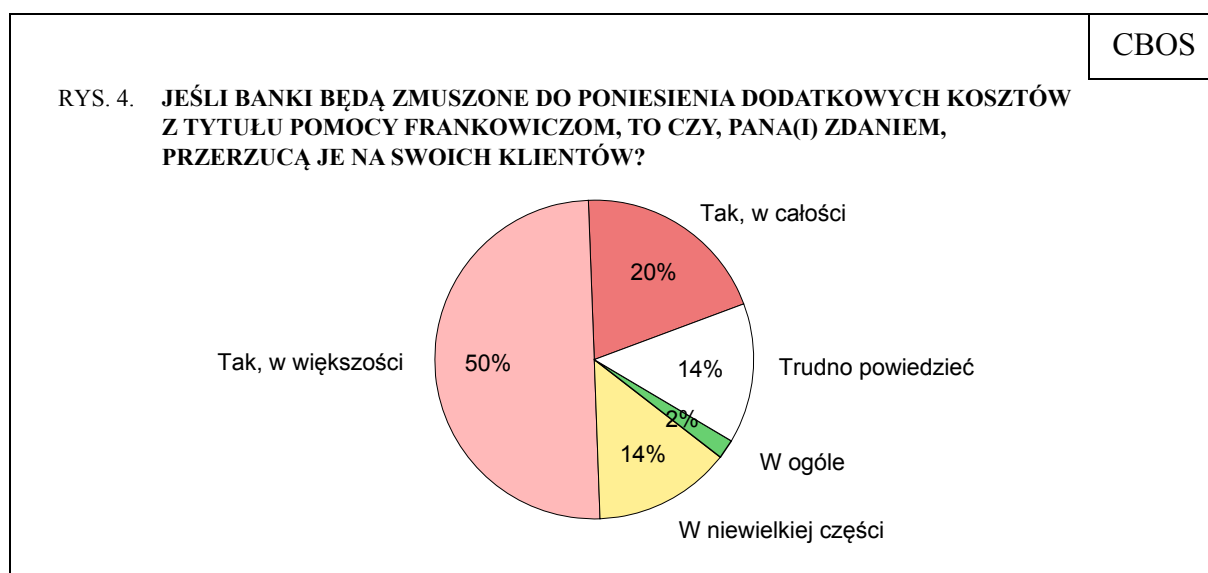
Tabela 4

Kto, Pana(i) zdaniem, powinien ponieść koszty związane ze zwiększeniem zadłużenia frankowiczów, wynikające ze wzrostu wartości franka względem złotówki? Może Pan(i) wskazać więcej niż jedną odpowiedź	Odpowiedzi badanych, którzy uważają, że należy wprowadzić przepisy mające na celu pomoc frankowiczom	Odpowiedzi badanych, którzy uważają nie ma potrzeby wprowadzania przepisów mających na celu pomoc frankowiczom
	w procentach	
Banki	72	34
Kredytobiorcy, którzy zaciągnęli kredyty we frankach szwajcarskich	25	82
Państwo	32	3
Trudno powiedzieć	7	4

Procenty nie sumują się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

CZY BANKI FAKTYCZNIE PONIOSĄ KOSZTY?

Choć znaczna część ankietowanych jest zdania, że banki powinny ponieść koszty związane ze zwiększeniem zadłużenia frankowiczów, badani nie mają złudzeń, że jeśli będą one obciążone jakimiś dodatkowymi kosztami, to w mniejszym lub większym stopniu przerzucą je na swoich klientów. Co piąty badany sądzi, że przerzucą je w całości, a co drugi, że w większości. Jedynie znikomy odsetek ankietowanych uważa, że do takiego przerzucenia kosztów w ogóle nie dojdzie.

Warto zaznaczyć, że im większe obawy związane z przerzuceniem kosztów formułują badani, tym rzadziej deklarują, że powinny zostać wprowadzone regulacje prawne mające na celu pomoc frankowiczom, a także generalnie rzadziej uważają, iż banki powinny partycypować w kosztach związanych z pomocą frankowiczom.

Tabela 5

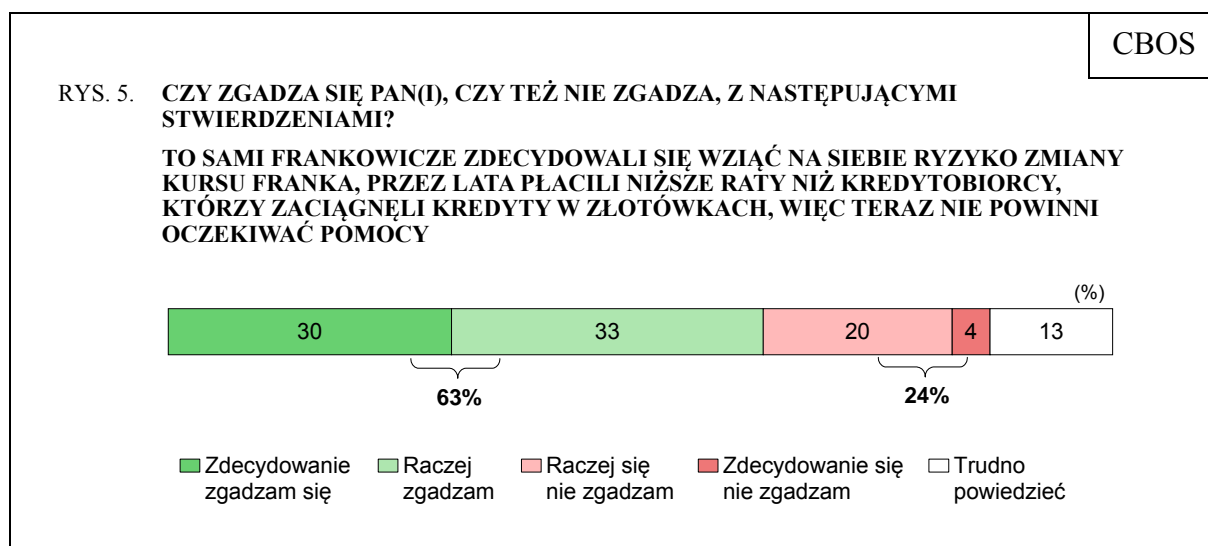
Jeśli banki będą zmuszone do poniesienia dodatkowych kosztów z tytułu pomocy frankowiczom, to czy, Pana(i) zdaniem, przerzucą je na swoich klientów?	Czy państwo powinno w związku z tą sytuacją wprowadzić przepisy mające na celu pomoc osobom, które zaciągnęły kredyty we frankach?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak, w całości	28	65	7
Tak, w większości	35	56	9
W niewielkiej części	46	51	3
W ogóle*	61	35	4

Wyniki należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę osób, która wybrała tę odpowiedź
Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

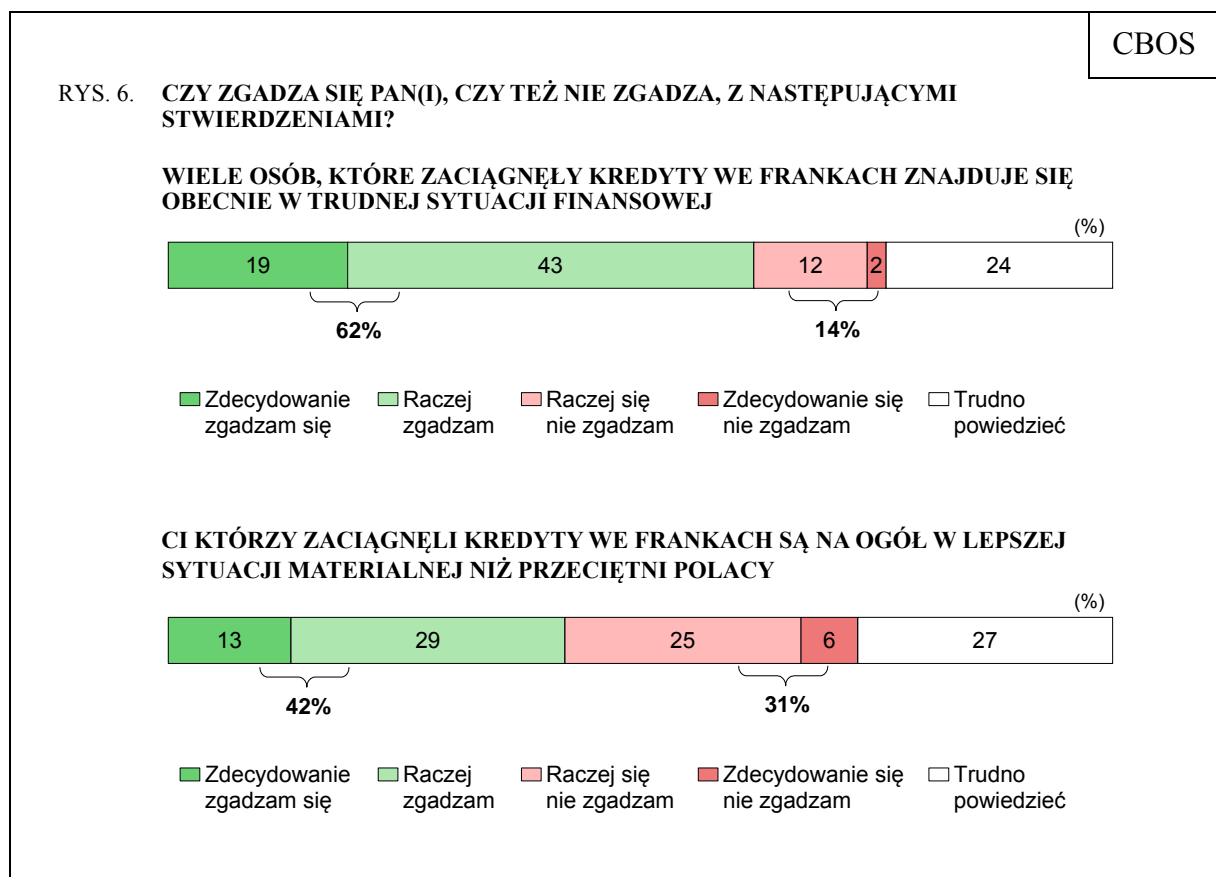
POSTRZEGANIE SYTUACJI FRANKOWICZÓW

Prawie dwie trzecie ankietowanych (63%) uważa, że to sami frankowicze zdecydowali się wziąć na siebie ryzyko zmiany kursu franka, przez lata płacili niższe raty niż kredytobiorcy, którzy zaciągnęli kredyty w złotówkach, więc teraz nie powinni oczekiwać pomocy. Wyraźniej rzadziej pogląd ten formułują sami frankowicze (37%), a trochę rzadziej ankietowani, którzy mają w swojej rodzinie jakiegoś frankowicza (56%).

Badani wyrażający taką opinię w zdecydowanej większości (77%) są przeciwni wprowadzaniu przepisów mających na celu pomoc frankowiczom, częściej też są zdania, że koszty związane ze wzrostem zadłużenia frankowiczów powinni ponosić oni sami (74%).

Ankietowani, zapytani o położenie materialne frankowiczów, w większości (62%) deklarują, że wiele osób, które zaciągnęły kredyty we frankach znajduje się obecnie w trudnej sytuacji finansowej. Relatywnie niewielu (14%) nie zgadza się z tym poglądem. W kwestii oceny sytuacji materialnej frankowiczów na tle ogółu społeczeństwa, zdania są bardziej podzielone. Nieco ponad dwie piąte badanych (42%) jest zdania, że ci, którzy zaciągnęli kredyty we frankach, są na ogół w lepszej sytuacji materialnej niż przeciętni Polacy, a blisko jedna trzecia (31%) jest przeciwnego zdania.

* Wyniki należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę frankowiczów w próbie

Przekonanie, że frankowicze znajdują się w ponadprzeciętnie dobrej sytuacji idzie w parze z poglądem, że nie ma potrzeby wprowadzania przepisów mających na celu pomoc tej grupie kredytobiorców (70% badanych uważających, że frankowicze są w ponadprzeciętnie dobrej sytuacji materialnej, jest zdania, że nie należy wprowadzić takich przepisów).

Interesujące jest, jak o położeniu materialnym frankowiczów wypowiadają się oni sami, ich rodziny bądź badani, którzy mają w kręgu swoich znajomych osoby splacające takie kredyty. Sami frankowicze, podobnie jak ich rodziny, rzadziej niż pozostali sytuację materialną tej grupy kredytobiorców postrzegają jako ponadprzeciętnie dobrą. Opinie znajomych są bardziej spolaryzowane niż ogółu badanych, natomiast wyraźnie częściej niż ogół nie zgadzają się oni ze stwierdzeniem, jakoby frankowicze byli w lepszej sytuacji materialnej niż przeciętni Polacy.

Tabela 6

	Ci którzy zaciągnęli kredyty we frankach są na ogół w lepszej sytuacji materialnej niż przeciętni Polacy		
	Zgadzam się	Nie zgadzam	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Ogół badanych	42	31	27
Odpowiedzi frankowiczów*	14	79	7
Odpowiedzi badanych, którzy mają w swojej rodzinie (poza gospodarstwem domowym) frankowiczów	35	48	17
Odpowiedzi badanych, którzy mają wśród znajomych frankowiczów	45	42	13

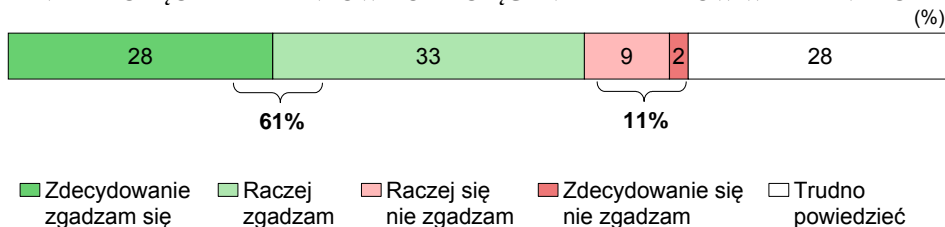
* Wyniki należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę frankowiczów w próbie

POSTRZEGANIE SYTUACJI BANKÓW

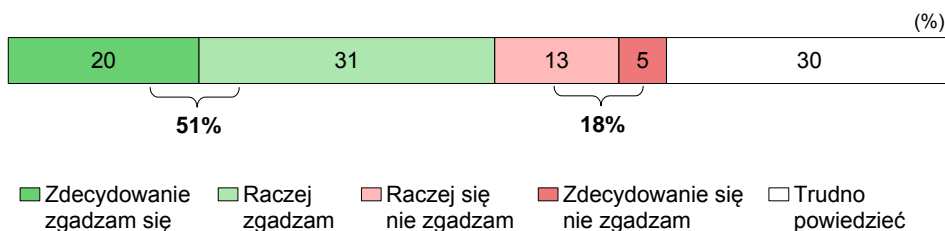
Zdaniem większości ankietowanych banki zachęcały swoich klientów do zaciągania kredytów we frankach (61%), niedostatecznie informując ich o ryzyku kursowym z tym związanym (51%). Ponad dwie piąte respondentów (43%) wyraża przekonanie, że banki udzielając kredytów we frankach dopuszczały się wielu nieprawidłowości (argument często podnoszony przez stowarzyszenia i organizacje zrzeszające frankowiczów). Biorąc pod uwagę krytycyzm ankietowanych w postrzeganiu banków, nie dziwi fakt, że większość (63%) jest zdania, iż banki powinny ponieść przynajmniej część kosztów związanych ze wzrostem wartości kredytów zaciągniętych we frankach szwajcarskich.

RYS. 7. CZY ZGADZA SIĘ PAN(I), CZY TEŻ NIE ZGADZA, Z NASTĘPUJĄCYMI STWIERDZENIAMI?

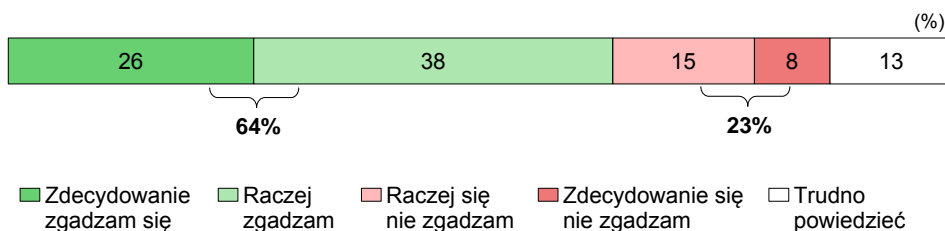
BANKI ZACHĘCAŁY KLIENTÓW DO ZACIĄGANIA KREDYTÓW WE FRANKACH

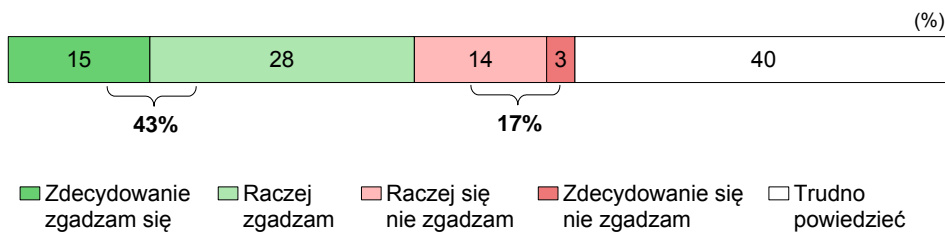
BANKI NIEDOSTATECZNIE INFORMOWAŁY ZACIĄGAJĄCYCH KREDYTY WE FRANKACH O RYZYKU KURSOWYM

BANKI POWINNY PONIEŚĆ PRZYNAJMNIEJ CZĘŚĆ KOSZTÓW ZWIĄZANYCH ZE WZROSTEM WARTOŚCI KREDYTÓW NA SKUTEK WZROSTU WARTOŚCI FRANKA

UDZIELAJĄC KREDYTÓW WE FRANKACH BANKI DOPUSZCZAŁY SIĘ WIELU NIEPRAWIDŁOŚCI

Postawy wobec banków wpływają na opinie dotyczące konieczności wprowadzenia przepisów mających na celu pomoc frankowiczom oraz tego, kto powinien partycypować w kosztach związanych ze wzrostem zadłużenia frankowiczów. Badani formułujący krytyczne opinie na temat banków częściej są zdania, że powinny powstać regulacje prawne zapewniające pomoc frankowiczom, a także częściej niż pozostali wyrażają pogląd, że banki powinny partycypować w kosztach związanych ze zwiększeniem zadłużenia frankowiczów.

Tabela 7

Czy państwo powinno w związku z tą sytuacją wprowadzić przepisy mające na celu pomoc osobom, które zaciągnęły kredyty we frankach?	Odpowiedzi badanych, którzy uważają, że banki niedostatecznie informowały zaciągających kredyty we frankach o ryzyku kursowym	Odpowiedzi badanych, którzy uważają, że banki udzielając kredytów we frankach dopuszczały się wielu nieprawidłowości	Ogół badanych
	w procentach		
Tak	50	51	36
Nie	44	41	54
Trudno powiedzieć	6	7	10

Tabela 8

Kto, Pana(i) zdaniem, powinien ponosić koszty związane ze zwiększeniem zadłużenia frankowiczów, wynikające ze wzrostu wartości franka względem złotówki? Może Pan(i) wskazać więcej niż jedną odpowiedź	Odpowiedzi badanych, którzy uważają, że banki niedostatecznie informowały zaciągających kredyty we frankach o ryzyku kursowym	Odpowiedzi badanych, którzy uważają, że banki udzielając kredytów we frankach dopuszczały się wielu nieprawidłowości	Ogół badanych
	w procentach		
Banki	66	67	48
Kredytobiorcy, którzy zaciągnęli kredyty we frankach szwajcarskich	46	45	56
Państwo	18	18	14
Trudno powiedzieć	4	4	9

Procenty nie sumują się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

Pomimo przeważającego w społeczeństwie przekonania, że wielu frankowiczów jest obecnie w trudnej sytuacji finansowej, jedynie nieco ponad jedna trzecia badanych uważa, że powinny powstać regulacje prawne mające na celu pomoc tej grupie kredytobiorców. Respondenci opowiadający się za wprowadzeniem w życie takich przepisów w większości wyrażają przekonanie, że powinny one obejmować jedynie osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej.

Wprawdzie wśród badanych przeważa pogląd, że to sami frankowicze zdecydowali się wziąć na siebie ryzyko zmiany kursu franka i przez wiele lat płacili niższe raty niż kredytobiorcy, którzy zaciągnęli kredyty w złotówkach, więc teraz nie powinni oczekiwać pomocy, lecz większość ankietowanych uważa również, że banki zachęcały do zaciągania kredytów we frankach, niedostatecznie informując o ryzyku kursowym, więc powinny ponieść przynajmniej część kosztów. Często podzielanemu przekonaniu, że banki powinny partycypować w kosztach związanych ze wzrostem wartości kredytów we frankach na skutek umocnienia się szwajcarskiej waluty względem złotówki, towarzyszą silne obawy, że banki przerzucą te dodatkowe koszty na klientów. Im silniejsze są te obawy, tym rzadziej wyrażane jest przekonanie, że powinny powstać regulacje prawne zapewniające pomoc frankowiczom.

Opracowała
Małgorzata OMYŁA-RUDZKA

Tabela 1

		Czy państwo powinno w związku z tą sytuacją wprowadzić przepisy mające na celu pomoc osobom, które zaciągnęły kredyty we frankach?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		36	54	10	1101
Płeć	Mężczyźni	30	61	9	524
	Kobiety	42	47	11	577
Wiek	18–24 lata	54	36	10	115
	25–34	29	64	7	208
	35–44	32	59	9	199
	45–54	38	53	9	163
	55–64	34	54	12	195
	65 lat i więcej	39	48	13	221
Miejsce zamieszkania	Wieś	39	48	13	440
	Miasto do 19 999	34	58	8	144
	20 000 – 99 999	35	57	8	219
	100 000 – 499 999	42	50	8	175
	500 000 i więcej mieszk.	23	67	10	123
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	46	36	17	222
	Zasadnicze zawodowe	41	48	11	270
	Średnie	31	61	8	333
	Wyższe	30	64	7	276
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	32	62	6	122
	Średni personel, technicy	26	70	3	49
	Pracownicy adm.-biurowi	30	61	10	68
	Pracownicy usług	33	62	5	82
	Robotnicy wykwalifikowani	32	53	15	143
	Robotnicy niewykwalifik.	56	40	4	45
	Rolnicy	29	55	15	40
	Pracujący na własny rach.	19	72	9	58
	Bezrobotni	41	43	16	48
	Emeryci	38	52	10	240
	Renciści	36	41	23	78
	Uczniowie i studenci	51	42	8	71
Gospodynie domowe i inni	53	41	6	57	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	36	58	6	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	38	57	5	117
	sekt. prywat. poza rolnict.	27	61	11	306
	prywatnym gosp. rolnym	30	58	12	39
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	43	44	13	135
	Od 650 zł do 999 zł	45	42	13	157
	Od 1000 zł do 1399 zł	35	53	12	185
	Od 1400 zł do 1999 zł	35	56	9	154
	2000 zł i więcej	29	68	4	183
Ocena własnych war. mater.	Złe	36	53	11	81
	Średnie	37	50	13	416
	Dobre	36	56	8	604
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	46	41	13	42
	Raz w tygodniu	40	50	10	499
	1–2 razy w miesiącu	35	54	11	170
	Kilka razy w roku	32	58	10	257
	W ogóle nie uczestniczy	30	62	8	124
Poglądy polityczne	Lewica	26	70	4	171
	Centrum	35	57	9	281
	Prawica	41	49	10	343
	Trudno powiedzieć	38	47	15	306

Tabela 2

		Czy pomoc ta powinna obejmować wszystkich frankowiczów, czy tylko tych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, np. tych, dla których raty kredytu stanowią znaczną część dochodu, którzy stracili pracę itp.?			Liczba osób
		Pomoc powinna obejmować wszystkich frankowiczów	Pomoc powinna obejmować tylko tych frankowiczów, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		39	58	3	399
Płeć	Mężczyźni	35	62	3	157
	Kobiety	41	56	3	242
Wiek	18–24 lata	43	56	2	62
	25–34	50	48	2	59
	35–44	41	54	5	64
	45–54	30	67	3	62
	55–64	40	54	6	66
	65 lat i więcej	31	67	2	86
Miejsce zamieszkania	Wieś	38	58	4	171
	Miasto do 19 999	39	61		49
	20 000 – 99 999	40	56	4	77
	100 000 – 499 999	40	60		74
	500 000 i więcej mieszk.	36	58	6	29
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	41	59		103
	Zasadnicze zawodowe	33	62	5	111
	Średnie	34	62	4	104
	Wyższe	49	47	4	82
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	42	58		39
	Średni personel, technicy	35	60	6	13
	Pracownicy adm.-biurowi	63	37		20
	Pracownicy usług	48	49	3	27
	Robotnicy wykwalifikowani	37	61	2	46
	Robotnicy niewykwalifik.	18	78	4	26
	Rolnicy	28	42	30	12
	Pracujący na własny rach.	52	39	9	11
	Bezrobotni	40	55	5	20
	Emeryci	29	69	3	91
	Renciści	44	56		28
	Uczniowie i studenci	48	49	3	36
	Gospodynie domowe i inni	43	57		30
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	47	53		54
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	45	53	3	45
	sekt. pryw. poza rolnict.	36	61	3	84
	prywatnym gosp. rolnym	28	42	30	12
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	41	51	8	58
	Od 650 zł do 999 zł	33	64	2	70
	Od 1000 zł do 1399 zł	39	61		64
	Od 1400 zł do 1999 zł	43	55	3	54
	2000 zł i więcej	51	45	3	52
Ocena własnych war. mater.	Złe	50	47	3	29
	Średnie	30	64	6	154
	Dobre	43	56	1	216
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	58	5	19
	Raz w tygodniu	34	61	4	199
	1–2 razy w miesiącu	49	50	1	60
	Kilka razy w roku	41	56	3	81
	W ogóle nie uczestniczy	38	62		37
Poglądy polityczne	Lewica	48	48	4	45
	Centrum	39	59	2	98
	Prawica	37	59	5	142
	Trudno powiedzieć	37	61	2	115

Tabela 3

		Kto, Pana(i) zdaniem, powinien ponosić koszty związane ze zwiększeniem zadłużenia frankowiczów, wynikające ze wzrostu wartości franka względem złotówki?				Liczba osób
		Banki	Kredytobiorcy, którzy zaciągnęli kredyty we frankach szwajcarskich	Państwo	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		48	56	14	9	1102
Płeć	Mężczyźni	47	61	11	7	523
	Kobiety	48	52	17	11	579
Wiek	18–24 lata	44	53	22	7	115
	25–34	41	67	10	8	208
	35–44	49	61	13	7	199
	45–54	48	55	21	10	161
	55–64	54	51	10	12	195
	65 lat i więcej	50	50	13	10	223
Miejsce zamieszkania	Wieś	43	54	13	13	442
	Miasto do 19 999	53	56	13	4	144
	20 000 – 99 999	50	56	12	9	218
	100 000 – 499 999	53	56	24	6	175
	500 000 i więcej mieszk.	48	69	8	5	123
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	39	47	18	16	223
	Zasadnicze zawodowe	50	46	19	9	269
	Średnie	50	60	10	8	333
	Wyższe	51	69	10	5	276
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	49	71	12	7	123
	Średni personel, technicy	61	59	1	7	49
	Pracownicy adm.-biurowi	55	67	11	1	68
	Pracownicy usług	40	64	13	5	82
	Robotnicy wykwalifikowani	48	54	14	11	142
	Robotnicy niewykwalifik.	46	41	31	16	44
	Rolnicy	40	52	7	15	40
	Pracujący na własny rach.	39	75	7	7	58
	Bezrobotni	52	42	18	6	48
	Emeryci	55	51	12	7	242
	Renciści	39	40	15	23	78
	Uczniowie i studenci	45	58	18	8	71
	Gospodynie domowe i inni	36	56	31	10	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	60	58	14	6	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	45	63	14	7	116
	sekt. pryw. poza rolnict.	44	65	12	8	305
	prywatnym gosp. rolnym	41	47	7	19	39
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	44	42	17	17	135
	Od 650 zł do 999 zł	51	52	21	9	158
	Od 1000 zł do 1399 zł	50	56	17	11	183
	Od 1400 zł do 1999 zł	51	64	9	5	154
	2000 zł i więcej	51	67	8	3	183
Ocena własnych war. mater.	Złe	55	43	21	8	81
	Średnie	47	51	13	13	418
	Dobre	48	62	14	6	602
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	68	47	17	12	41
	Raz w tygodniu	49	54	13	12	500
	1–2 razy w miesiącu	44	57	12	6	170
	Kilka razy w roku	47	61	15	7	256
	W ogóle nie uczestniczy	46	58	17	6	126
Poglądy polityczne	Lewica	37	68	12	6	171
	Centrum	49	60	13	6	281
	Prawica	57	52	12	9	342
	Trudno powiedzieć	43	52	18	13	308

Procenty nie sumują się do 100, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź